

Aluehallitus 28.04.2025 § 92

§ 92

Lausunnon antaminen työ- ja elinkeinoministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Päivärinta Ari
Kortelainen Emilia
Purmonen Elina

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan lausunnon esityksestä työ- ja elinkeinoministeriölle:

Hyvinvointialue pyytää selventämään energiatehokkuuslain ja julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön suhdetta sekä täsmentämään tulevassa energiatehokkuuslaissa julkisia hankintoja koskevaa termistöä.

Hyvinvointialue pyytää esimerkiksi täsmentämään mitä tarkoittaa 29 d §:n 4 mom. energiatehokkuus ensin -periaatteen ilmoittaminen hankintailmoituksessa tai hankinta-asiakirjoissa. Lisäksi hyvinvointialue pyytää täsmentämään mikä on periaatteen ilmoittamisen suhde hankintalakiin ja voidaanko ilmoituksen puuttumista pitää virheenä. Hyvinvointialue ehdottaa, että kohdasta ei voisi valittaa esimerkiksi markkinaoikeuteen.

Hyvinvointialue huomauttaa, että 29 g § (energiatehokkaiden rakennusten hankinta) voi nostaa hyvinvointialueiden tilakustannuksia. Hyvinvointialue pyytää kiinnittämään huomioita, että vuokralaisen roolissa hyvinvointialueella ei ole mahdollisuutta vaikuttaa lainsäädännönmuutoksen aiheuttamiin ennakoimattomiin ylläpidon vuorakustannuksiin. Kustannusvaikutuksista tulisi tehdä ennakkovaikutusten arvio ja huomioida tämä hyvinvointialueiden rahoituksessa.

Hyvinvointialue pyytää kiinnittämään huomiota myös lainsäädännön selkokielisyyteen. Vaikka esityksellä toimeenpannaan direktiivin sääntelyä, pitäisi siitä tehdä selkokielistä kansallista lainsäädäntöä.

Käsittely

Käsittelyn aikana esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

Lausunnon 3. kappaleeseen lisätään seuraavaa:

”Arvion mukaan valmius lähes nollaenergisten rakennusten hankintaan on todella heikko tällä hetkellä ja muutos aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia haasteita. Säännös sellaisenaan vaikeuttaisi merkittävästi hyvinvointialueiden mahdollisuuksia tehdä vuokrasopimuksia säännöksen voimaantulon jälkeen.”

Aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja Hyrkkö poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 14.32.

Palvelualuejohtaja Hokkanen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 14.33.

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti antaa seuraavan lausunnon esityksestä työ- ja elinkeinoministeriölle:

Hyvinvointialue pyytää selventämään energiatehokkuuslain ja julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön suhdetta sekä täsmentämään tulevassa energiatehokkuuslaissa julkisia hankintoja koskevaa termistöä.

Hyvinvointialue pyytää esimerkiksi täsmentämään mitä tarkoittaa 29 d §:n 4 mom. energiatehokkuus ensin -periaatteen ilmoittaminen hankintailmoituksessa tai hankinta-asiakirjoissa. Lisäksi hyvinvointialue pyytää täsmentämään mikä on periaatteen ilmoittamisen suhde hankintalakiin ja voidaanko ilmoituksen puuttumista pitää virheenä. Hyvinvointialue ehdottaa, että kohdasta ei voisi valittaa esimerkiksi markkinaoikeuteen.

Hyvinvointialue huomauttaa, että 29 g § (energiatehokkaiden rakennusten hankinta) voi nostaa hyvinvointialueiden tilakustannuksia. Hyvinvointialue pyytää kiinnittämään huomioita, että vuokralaisen roolissa hyvinvointialueella ei ole mahdollisuutta vaikuttaa lainsäädännönmuutoksen aiheuttamiin ennakoimattomiin ylläpidon vuokratilakustannuksiin. Kustannusvaikutuksista tulisi tehdä ennakkovaikutusten arvio ja huomioida tämä hyvinvointialueiden rahoituksessa. Arvion mukaan valmius lähes nollaenergisten rakennusten hankintaan on todella heikko tällä hetkellä ja muutos aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia haasteita. Säännös sellaisenaan vaikeuttaisi merkittävästi hyvinvointialueiden mahdollisuuksia tehdä vuokrasopimuksia säännöksen voimaantulon jälkeen.

Hyvinvointialue pyytää kiinnittämään huomiota myös lainsäädännön selkokieliisyyteen. Vaikka esityksellä toimeenpannaan direktiivin sääntelyä, pitäisi siitä tehdä selkokielistä kansallista lainsäädäntöä.

Selostus

Työ- ja elinkeinoministeriö on 24.3.2025 julkaisemallaan lausuntopyynnöllä pyytänyt lausuntoja hallituksen esitysluonnoksesta energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi energiatehokkuuslakia, sähkömarkkinalakia, maakaasumarkkinalakia, sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia ja energiamarkkinariitalautakunnasta annettua lakia.

Muutoksilla pannaan osittain täytäntöön uudelleenlaadittu energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791, joka on osa EU:n FF55-pakettia. EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteena on vähentää

kasvihuonekaasupäästöjä 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja saavuttaa EU:n ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Direktiivin uudelleenlaatimisen taustalla olivat pääasiassa tarve tiukentaa unionin energiankulutuksen vähentämisen tavoitetta vuodelle 2030, tarve tiukentaa jäsenvaltioiden kauden 2021–2030 energiansäästövelvoitteita sekä lisätä energiatehokkuutta edistäviä velvoitteita.

Uudelleenlaadittu energiatehokkuusdirektiivi (EU)2023/1791 tuli voimaan 10.10.2023 ja sen kansallisen toimeenpanon määräaika on 11.10.2025.

Esityksen pääasiallinen tavoite on antaa uudelleenlaaditun energiatehokkuusdirektiivin kansallisen toimeenpanon edellyttämät säännökset. Suurin osa esitetyistä muutoksista on välttämättömiä direktiivin täytäntöön panemiseksi. Kansallisista tarpeista johtuen esitettäisiin lisäksi vähäisiä muutoksia liittyen viranomaisten tehtäviin ja toimivaltuuksiin.

Energiatehokkuuslaissa säädettäisiin energiatehokkuus ensin -periaatteen soveltamisesta julkisissa hankinnoissa ja merkittävässä investoinneissa. Lisäksi säädettäisiin muista julkisista hankintoja koskevista energiatehokkuusvaatimuksista EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Julkisille elimille säädettäisiin velvoite seurata energiankulutustaan ja raportoida siitä vuosittain sekä huomioida energiatehokkuutta alue- ja paikallistason suunnittelussa. Yrityksille, joiden keskimääräinen energiankulutus ylittää 23,6 GWh, säädettäisiin velvoite ottaa käyttöön sertifioitu energianhallintajärjestelmä ja yrityksille, joiden keskimääräinen energiankulutus ylittää 2,7 GWh velvoite tehdä energiakatselmus neljän vuoden välein. Lisäksi säädettäisiin tehokkaan kaukolämmitys- ja jäähdytysjärjestelmän kriteereistä ja asetettaisiin velvoitteita fossiilisen polttoaineen käytön rajoittamiseksi. Lämmityksen ja jäähdytyksen energiatehokkuuden parantamiseksi säädettäisiin laitostason velvoitteesta selvittää muun muassa hukkalämmön hyödyntämismahdollisuuksia suunniteltaessa uusia energiantuotantolaitoksia, datakeskuksia tai teollisuuslaitoksia. Lakiin lisättäisiin myös tarvittavat säännökset datakeskusten tuottaman hukkalämmön hyödyntämisvelvoitteesta.

Lisäksi sähkömarkkinalakia, maakaasumarkkinalakia ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettua lakia muutettaisiin tarvittavien säännösten antamiseksi energiatehokkuuden edistämisestä energian muuntamisessa, siirrossa ja jakelussa ja näitä koskevassa valvonnassa. Energiamarkkinariitalautakunnasta annettua lakia muutettaisiin lautakunnan toimivallan laajentamiseksi kattamaan riita-asiat, jotka liittyvät energiatehokkuuslaissa säänneltyihin energian vähittäismyyjän ja loppuasiakkaan välisiin oikeussuhteisiin. Muutoksella pantaisiin täytäntöön energiatehokkuusdirektiivin tuomioistuinten ulkopuoliseen riidanratkaisuun liittyviä vaatimuksia.

Lausunnon antamisen määräaika on 29.4.2025. Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 12.10.2025.

Toimivalta

Hallintosäännön § 42 kohdan 24 mukaan aluehallituksen tehtävänä on päättää lausuntojen antamisesta koko hyvinvointialuetta koskevissa merkittävässä asioissa.

Oheismateriaali

- Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi energiatehokkuuslain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Tiedoksi**Täytäntöönpano**

Taloussuunnittelupäällikkö, hankintajohtaja, toimitilajohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö

Päätöshistoria